

Национален съвет за журналистическа етика

РЕШЕНИЕ № 20/19.04.2021 г.

Комисията по журналистическа етика на свое редовно заседание на 19.04.2021 г. в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Нели Огнянова

ЧЛЕНОВЕ:

Александър Кашъмов
Бойко Василев
Весислава Антонова
Гена Трайкова
Диляна Илиева
Даниела Тренчева
Ирина Недева
Илия Вълков

изслуша доклад по жалба вх. № 07 - 062/2020 г. на Т.Е. от град София срещу „БТВ Медиа Груп“ ЕАД по повод репортаж, излъчен в емисия *Новини* на телевизия БТВ и публикуван на нейния сайт на 16.12.2020 г. озаглавен “16-годишно момче остана пълен сирак, след като майка му почина от Covid-19”¹, който според жалбоподателя е в нарушение на Етичния кодекс на българските медии.

I. ПРОЦЕДУРА

1. Жалба с вх. No 07-062/2021 г. се отнася до нарушение на Етичния кодекс на българските медии, осъществено от „БТВ Медиа Груп“ ЕАД

2. Жалбата е допустима по смисъла на чл. 7 и чл. 8 от Правилника за дейността на Комисията по журналистическа етика. Подадена е в срок и съдържа всички необходими реквизити.

3. Копие от жалбата и искане за становище са изпратени на доставчика.

4. По повод жалбата е постъпило писмено становище от доставчика в срока, определен в правилника.

¹ <https://btvnovinite.bg/predavania/tazi-sutrin/16-godishno-momche-ostana-palen-sirak-sled-kato-majka-mu-pochina-ot-covid-19.html>

II. ЖАЛБА

Според жалбата в репортажа на БТВ “акцентът на заглавието е поставен върху думите "пълен сирак" и "16-годишно момче". С изключително внимание към цялото общество и подрастващите, заглавието на статията би могло да бъде изместено от детето към кончината на един човек (в случая и майка). Агенция [Агенцията за социално подпомагане] АСП и отдел "Закрила на детето" би трябвало да имат специално отношение, както и мнение по казуса също така. Споделяне на състоянието на семейната среда след трагичния инцидент не би трябвало да е основен акцент на нито една институция (както ние, учителите, строго пазим личните данни на своите деца/ученици)", се посочва в жалбата до Етичната комисия.

Жалбоподателят иска от КЖЕ да постанови нарушение на Етичния кодекс на българските медии, а БТВ да “публикува/разпространи поправка”.

III. РАЗПОРЕДБИ ОТ ЕТИЧНИЯ КОДЕКС НА БЪЛГАРСКИТЕ МЕДИИ, ЧИЕТО НАРУШАВАНЕ СЕ ТВЪРДИ:

2.3.3 Няма да засилваме мъката на хората, попаднали в беда или пострадали от престъпление, и ще съобщаваме такива информации със съчувствие и сдържаност,

2.4 Деца

2.4.1 Ще проявяваме специална отговорност за спазване на правата на децата, включително и правото им да бъдат чути.

2.4.2 Няма да се възползваме от тяхната неопитност и доверчивост.

2.4.3 Няма да публикуваме информация или снимки за личния живот на деца, освен ако не е от значителен обществен интерес.

2.4.4 Няма да разкриваме самоличността на деца, попаднали в беда или засегнати от престъпления, когато това може да им навреди.

IV. СТАНОВИЩЕ НА ОТВЕТНАТА СТРАНА

В становището с Изх. № 3 / 06.01.2021 г., изпратено до КЖЕ от БТВ Media Group, се казва следното:

На 16.12.2020 г., в предаването в емисия Новини е излъчен репортаж на кореспондента на „БТВ Медиа Груп“ ЕАД – И. Ж., с който обществеността е информирана, през историята на едно дете, за възможността Фондация да подпомага деца, чийто родители медици или учители са починали от Covid-19, посредством отпускането им на допълнителни стипендии.

В репортажа е разказана историята на дете, останало без родители, единият от които е починал от Covid-19. Споменати са единствено имената на майката, малкото име на детето и е включено интервю на близките, осъществяващи грижи за детето. През разказаната история от чичото на детето се търси именно добрия пример, оказването на грижата и възможността на деца, намиращи се в подобно положение, да бъдат подпомогнати в своите бъдещи мечти и цели.

Информацията е предоставена от възрастен, осъществяващ грижи за детето, без да е търсено интервю със самото него. В репортажа е включена и гледната точка на представител на посочената Фондация „За доброто“, който дава информация за предприетата от Фондацията инициатива и средствата, които се предвижда да бъдат отпуснати.

Отделно от горното, при поднасянето на информацията във видеоматериала са ползвани лични данни в обем и обхват, допустими за журналистическите цели по смисъла на чл. 25з от Закона за защита на личните данни вр. с чл. 85 от Регламент 2016/679. Безспорно е наличието на обществен интерес от подобен тип теми. Спазени са изискванията за балансирано представяне на информация от обществен интерес и правото на личен живот. Обхванати са позициите на максимален кръг заинтересовани лица.

Целите на репортажа са свързани с положителния пример и възможности за развитие на деца, останали без родител/-и вследствие на заболяването Covid – 19, а не представяне в максимална степен кончината на едно лице и засилване мъката на неговите близки.

„БТВ Медиа Груп“ ЕАД твърдят, че по изложените причини дружеството не е нарушило правилата на Етичния кодекс на българските медии.

V. ФАКТИ

Анонсът на БТВ е за фондация, която набира средства, за да подпомогне децата на починали учители и медици от COVID-19. Казва се, че за да бъде получена помощта, доходите на семействата не трябва да надвишават средните за страната. Репортажът започва с основен акцент личната история на една преподавателка от Разлог и 16-годишния ѝ син останал пълен сирак, след като тя губи битката с COVID-19. На сайта на медията този разказ е изведен като заглавие, а в подзаглавие се казва, че “сега неговите близки искат да сбъднат мечтата му един ден да стане лекар”. Отвъд това разказът е поставен в контекста на жертвите на COVID-19 сред работещите в здравната система и училищата. Репортажът започва със статистика: “57 души, работили в здравната система, са починали от началото на пандемията. Сред тях са 46 лекари, шест медицински сестри,

акушер, лаборант, фелдшер и двама шофьори, сочи статистиката на здравното министерство. Починалите учители са 66, показват данните на Министерството на образованието". След този вход към темата започва личния разказ на момчето - герой на репортажа. "Тази есен един от най-обичаните учители в разложкото село Баня завинаги оставя своите ученици и колеги. 45-годишната преподавателка по английски език А. П. (съкращение на КЖЕ) губи битката с коронавируса", се казва в репортажа. Разказът продължава така: "А. остава след себе си много спомени, любов и 16-годишното си момче М. След смъртта на майка си детето остава пълен сирак". Разказът продължава с уточнението, че "Преди седем години внезапно губи и баща си. В тежките моменти плътно зад него застава чичо му М. В репортажа е записан с мнение чичото на момчето: "През това време непрекъснато комуникирахме и обяснявахме как да се продължи напред. Болката е невероятна за всеки един, особено за него. Това бяха първите думи, които той ми каза, след като разбра, че остава сам. Аз му казах: „Не, не си сам. Има хора зад теб“. И аз съм зад него, да не се притеснява", разказа чичото М. А.

В репортажа и на сайта на медията са публикувани две снимки на преподавателката и сина ѝ. Образът на момчето е замъглен.

Разказът на чичото на 16-годишното момче продължава: „Той е отличен ученик, това си е наша семейна черта. Опитваме се да направим каквото трябва, пък да става каквото ще. Отпускат се наследствени пенсии, които са меко казано минимални и едва ли могат да покрият необходимите нужди на едно такова дете“, казва още чичото на М. След загубата на майката за момчето се грижат нейните родители, които също едва оцеляват след прекаран коронавирус.

Има запис и на изпълнителната директорка на фондация "За доброто", която разказва как ще се събират стипендии за сираците на медици и учители, загубили битката с пандемията.

VI. МОТИВИ

Жалбоподателят твърди, че акцентът на заглавието е поставен върху думите "пълен сирак" и "16-годишно момче". Споделяне на състоянието на семейната среда, след трагичния инцидент не би трябвало да е основен акцент на нито една институция (както ние, учителите, строго пазим личните данни на своите деца/ученици)".

Според КЖЕ отсъства нарушение на т. 2.3.3 Няма да засилваме мъката на хората, попаднали в беда или пострадали от престъпление, и ще съобщаваме такива информации със съчувствие и сдържаност. Излъченото видео се отличава именно със съчувствие и сдържаност.

Няма съмнение, че целта и, съответно, резултатът на излъчването са тъкмо обратните на описаните в т. 2.3.3.: не се засилва мъката на хората в беда, а се цели да се използва мощта на телевизията, за да се помогне. Налице е преобладаващ обществен интерес от репортажа.

Наистина изнесената в репортажа информация позволява идентификация: има снимка на майката, име, професия, училище (в репортажа е показана снимка на училището, в което учителката А. П. преподава и на нея се вижда името му - бел. ред.), в което преподава и град, възрастта на момчето, името му. Показана е и негова снимка, която е замъглена.

Дори в този контекст според КЖЕ отсъства нарушение и по т.2.4, в частност по 2.4.4 *Няма да разкриваме самоличността на деца, попаднали в беда или засегнати от престъпления, когато това може да им навреди* - по изложените вече съображения: разказана е личната история на дете, за да послужи като информационен повод да се помогне на него лично, но и на много други деца в аналогична ситуация.

Настойникът на 16-годишното момче е дал съгласие информацията да бъде съобщена в национален ефир. Репортажът цели да обърне внимание на обществото, че мерките за сигурност по повод пандемията от Covid-19 не трябва да се подценяват и да се излага на опасност здравето на хората около нас. В конкретния казус медията не е засегнала момчето и неговото семейство, а се обръща към обществеността за милосърдие и емпатия, като в частност призовава бизнеса и обществото да оказват подкрепа на деца, пострадали от Covid-19.

Както е отбелязано и в становището на БТВ, спазени са изискванията за балансирано представяне на информация от обществен интерес и правото на личен живот. Обхванати са позициите на максимален кръг заинтересовани лица, при поднасянето на информацията във видеоматериала са ползвани лични данни в обем и обхват, допустими за журналистическите цели по смисъла на чл. 25з от Закона за защита на личните данни вр. с чл. 85 от Регламент 2016/679. Безспорно е наличието на обществен интерес от подобен тип теми.

РЕШЕНИЕ:

Като взе предвид изложеното, КЖЕ намира, че жалбата е неоснователна.

Същевременно КЖЕ отново припомня, че подобни репортажи на здравна тема съдържат чувствителна информация. Етичната комисия призовава медиите да бъдат внимателни и да не разкриват лични данни, особено да не навлизат в медицинския и здравен статус на лицата. Особено съдържани медиите следва да са към информация, която може да позволи идентифицирането на лицата.

Има значение и какви са засегнатите лица. Ако за публичните личности може да се вземе предвид обществения интерес, обусловил според практиката на ЕСПЧ нисък праг на защита, за децата нещата стоят по обратен начин. Присъединилите се към Етичния кодекс следва да помнят правилата при отразяване на събития, свързани с деца:

2.4.1 Ще проявяваме специална отговорност за спазване на правата на децата, включително и правото им да бъдат чути.

2.4.2 Няма да се възползваме от тяхната неопитност и доверчивост.

2.4.3 Няма да публикуваме информация или снимки за личния живот на деца, освен ако не е от значителен обществен интерес.

2.4.4 Няма да разкриваме самоличността на деца, попаднали в беда или засегнати от престъпления, когато това може да им навреди.

Съгласно Правилника за дейността на Комисията за журналистическа етика решението да се изпрати на заинтересованите страни в 7-дневен срок от изготвянето на мотивите.

Председател на КЖЕ:

Нели Огнянова

Изпълнителен директор на
Фондация НСЖЕ :

Адриана Попова